

Predmet C-71/24

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

30. siječnja 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Sąd Okręgowy w Krakowie (Okružni sud u Krakovu, Poljska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

12. siječnja 2024.

Tužitelj:

Alior Bank S.A.

Tuženik:

J.D.

Predmet glavnog postupka

Ugovor o potrošačkom kreditu; raspon kamatne stope koja se primjenjuje na iznose obuhvaćene ugovorom; opseg obveza pružanja informacija

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje članka 10. stavka 2. točki (f) i (g), članka 3. točke (j) Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (u daljnjem tekstu: Direktiva 2008/48/EZ); članka 3. stavaka 1. i 2., članka 4. stavka 1., članka 5. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima (u daljnjem tekstu: Direktiva 93/13/EEZ); članak 267. UFEU-a

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 10. stavak 2. točku (f) u vezi s člankom 3. točkom (j) Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL 2008., L 133, str. 66.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 58. i ispravak SL 2014., L 283, str. 66.) u kontekstu načela djelotvornosti prava Unije i cilja te direktive te s obzirom na članak 3. stavke 1. i 2. u vezi s člankom 4. stavkom 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24. i ispravak SL 2024., L 90009) tumačiti na način da im se protivi praksa da se u ugovore o potrošačkom kreditu, čiji sadržaj nije rezultat pojedinačnih dogovora između prodavatelja robe ili pružatelja usluga (vjerovnik) i potrošača (korisnik kredita), unose odredbe kojima se predviđaju kamate ne samo na iznos koji je isplaćen potrošaču, nego i na nekamatne troškove kredita (odnosno na proviziju ili druge naknade koje nisu sastavni dio iznosa kredita koji je isplaćen potrošaču, a čine ukupan iznos koji je potrošač dužan platiti u izvršenju svoje obveze koja proizlazi iz ugovora o potrošačkom kreditu)?

2. Treba li članak 10. stavak 2. točke (f) i (g) Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL 2008., L 133, str. 66.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 58. i ispravak SL 2014., L 283, str. 66.) u kontekstu načela djelotvornosti prava Unije i cilja te direktive te s obzirom na članak 5. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24. i ispravak SL 2024., L 90009) tumačiti na način da im se protivi praksa da se u ugovore o potrošačkom kreditu, čiji sadržaj nije rezultat pojedinačnih dogovora između prodavatelja robe ili pružatelja usluga (vjerovnik) i potrošača (korisnik kredita), unose odredbe u kojima se navodi samo kamatna stopa kredita i ukupan iznos kapitaliziranih kamata koje je potrošač dužan platiti u izvršenju svoje obveze koja proizlazi iz tog ugovora, a da se istodobno izričito ne obavještava potrošača o tome da je osnova za izračun kapitaliziranih kamata (kvantitativno izražena) drukčija od iznosa kredita koji je stvarno isplaćen potrošaču, a posebice o tome da je riječ o zbroju iznosa kredita koji je isplaćen potrošaču i nekamatnih troškova kredita (odnosno provizije ili drugih naknada koje nisu sastavni dio iznosa kredita koji je isplaćen potrošaču, a čine ukupan iznos koji je potrošač dužan platiti u izvršenju svoje obveze koja proizlazi iz ugovora o potrošačkom kreditu)?

Navedene odredbe prava Unije

Članak 169. stavak 1. UFEU-a

Povelja Europske unije o temeljnim pravima: članak 38.

Direktiva 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ: članak 3. točka (j), članak 10. stavak 2. točka (f)

Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima: članak 3. stavci 1. i 2., članak 4. stavak 1., članak 5.

Navedene odredbe nacionalnog prava

Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Zakon o potrošačkim kreditima od 12. svibnja 2011.):

članak 5. točke 6., 6.a i 10.:

6. ukupni troškovi kredita – svi troškovi koje potrošač mora platiti u vezi s ugovorom o kreditu, osobito:

- (a) kamate, naknade, provizije, pristojbe i marže, ako su poznate vjerovniku i
- (b) troškovi u pogledu dodatnih usluga, osobito osiguranja, ako je njihovo plaćanje obvezno s ciljem dobivanja kredita ili dobivanja kredita prema uvjetima koji vrijede na tržištu [...]

6.a nekamatni troškovi kredita – svi troškovi koje potrošač mora platiti u vezi s ugovorom o potrošačkom kreditu osim kamata;

10. stopa zaduživanja – kamatna stopa izražena kao fiksni ili varijabilni postotak koja se primjenjuje godišnje na iznos dobivenog kredita.

Članak 30. stavak 1. točka 6.: ugovor o potrošačkom kreditu definira [...] stopu zaduživanja, uvjete koji uređuju primjenu te stope, kao i razdoblja, uvjete i postupke promjene te stope zaduživanja koji, uključujući indeks ili referentnu stopu koji se primjenjuju na inicijalnu stopu; ako se ugovorom o potrošačkom kreditu predviđaju različite stope zaduživanja, te se informacije navode za sve stope koje se primjenjuju u određenom razdoblju trajanja ugovora.

Članak 45. stavak 1.: u slučaju vjerovnikove povrede [...] članka 30. stavka 1. točaka 1. do 8. [...] potrošač, nakon podnošenja pisane izjave vjerovniku, vraća kredit bez kamata i drugih troškova kredita koje duguje vjerovniku u roku i na način utvrđen ugovorom.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Zakon od 23. travnja 1964. – Građanski zakonik):

Članak 385.¹ stavak 1.: odredbe potrošačkog ugovora o kojima se nije pojedinačno pregovaralo nisu obvezujuće za potrošača ako se njima utvrđuju prava i obveze potrošača na način koji nije u skladu s dobrim običajima i koji grubo narušava njegove interese (nedopuštene ugovorne odredbe). Ova se odredba ne odnosi na ugovorne odredbe kojima se uređuju glavna davanja stranaka, među kojima su cijena ili naknada, ako su sastavljene na nedvosmislen način.

Članak 359. stavci 1. do 2.²

Stavak 1.: kamate na novčani iznos obračunavaju se samo kada to proizlazi iz pravnog posla ili zakona, sudske presude ili odluke drugog nadležnog tijela.

Stavak 2.: ako iznos kamata nije drukčije određen, obračunavaju se zakonske kamate u iznosu koji je jednak zbroju referentne stope Poljske narodne banke i 3,5 postotna boda.

Stavak 2.¹: najviši iznos kamata koje proizlaze iz pravnog posla ne smije na godišnjoj razini premašivati dvostruki iznos zakonskih kamata (najviše kamate).

Stavak 2.²: ako iznos kamata koje proizlaze iz pravnog posla premašuje iznos najviših kamata, obračunavaju se najviše kamate.

Sažeti prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Tužitelj Alior Bank S.A. sa sjedištem u Varšavi kao vjerovnik i tuženik J.D. kao korisnik kredita i potrošač sklopili su 29. studenoga 2017. ugovor o kreditu. Banka je dodijelila kredit u ukupnom iznosu od 199 814,35 poljskih zlota. Korisniku kredita stavljen je na raspolaganje iznos od 171 840,34 poljska zlota jer je banka od iznosa kredita naplatila proviziju za dodjelu kredita u iznosu od 27 974,01 poljskog zlota. Ugovor nije bio rezultat pojedinačnih dogovora između stranaka, nego je sklopljen korištenjem tipskog ugovora koji je sastavila banka. Ukupan iznos utvrđen ugovorom koji tuženik treba platiti iznosio je 316 290,86 poljskih zlota i sastojao se od: 171 840,34 poljska zlota na ime glavnice kredita (isplaćenog iznosa kredita), 27 974,01 poljskog zlota provizije za dodijeljeni kredit i 116 476,51 poljskog zlota na ime kapitaliziranih kamata koje su izračunane kao kamate na ukupno isplaćeni iznos kredita i proviziju.
- 2 Kredit je isplaćen. Budući da tuženik nije plaćao obveze iz ugovora, nakon neuspješnog pozivanja na plaćanje dugovanja, banka je raskinula ugovor o kreditu. Banka je 21. ožujka 2023. podnijela tužbu za plaćanje iznosa od 148 990,69 poljskih zlota koji se sastoji od: 124 281,23 poljska zlota glavnice i 24 709,46 poljskih zlota zateznih kamata.

- 3 Tuženik je podnio izjavu o korištenju sankcije besplatnog kredita jer su kamate obračunane i na kreditirane troškove, a time je u ugovoru pogrešno određena efektivna godišnja kamatna stopa (EKS).
- 4 Tuženik je, među ostalim, istaknuo da je tužitelj obračunao kamate za cijelo razdoblje trajanja ugovora o kreditu na ukupan iznos zajma koji se sastojao od glavnice i nekamatnih troškova kredita (provizija). Tuženik smatra da vjerovnik nije mogao obračunati kamate na proviziju, čak i ako ju je kreditirao, nego samo na isplaćeni iznos kredita.
- 5 S obzirom na tuženikove prigovore sud koji je uputio zahtjev iznio je ozbiljne dvojbe u pogledu pravilnog tumačenja odredbi prava Unije, osobito Direktive 2008/48. To tumačenje izravno utječe na tumačenje odredbi nacionalnog prava kojima se provodi pravo Unije, osobito Zakona o potrošačkim kreditima.

Sažeti prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 6 U Poljskoj postoji ustaljena praksa toleriranja aktivnosti prodavatelja robe ili pružatelja usluga koji dodjeljuju potrošačke kredite koja se sastoji od toga da se u ugovorima o potrošačkim kreditima obračunavaju kamate na iznos koji predstavlja zbroj iznosa koji je stvarno isplaćen potrošaču i nekamatnih troškova kredita. Zatim se tako kapitalizirane kamate dodaju iznosu koji je potrošač dužan vratiti u izvršenju svoje obveze koja proizlazi iz ugovora o potrošačkom kreditu. Tako je i u ovom predmetu.
- 7 Sud koji je uputio zahtjev dvoji u pogledu pravilnosti te prakse sa stajališta cilja Direktive 2008/48 i načela djelotvornosti prava Unije. U skladu s drugom rečenicom uvodne izjave 6. te direktive, razvoj transparentnijeg i djelotvornijeg tržišta kredita unutar tog područja bez unutarnjih granica ključan je radi promidžbe razvoja prekograničnih djelatnosti. Nadalje, s obzirom na prvu rečenicu uvodne izjave 8. te direktive, važno je da to tržište ponudi stupanj zaštite potrošača dovoljan da se osigura povjerenje potrošača. Naposljetku, na temelju prve rečenice uvodne izjave 9. te direktive, potpuno usklađivanje potrebno je kako bi se osiguralo da svi potrošači u Zajednici uživaju visoku i ekvivalentnu razinu zaštite svojih interesa i stvaranja istinskog unutarnjeg tržišta.
- 8 Direktiva 2008/48 stoga je donesena s dvostrukim ciljem osiguranja visoke i jednake razine zaštite interesa svih potrošača u Europskoj uniji i stvaranja učinkovitog unutarnjeg tržišta potrošačkog kreditiranja (vidjeti presudu Suda od 21. travnja 2016., C-377/14, EU:C:2016:283, t. 61.). Ti ciljevi Direktive i navedena praksa da poljski sudovi ne osporavaju u ugovorima o potrošačkim kreditima odredbe kojima se potrošaču nameće obveza plaćanja kamata obračunanih kao kamate na iznos kredita isplaćenog potrošaču i nekamatne troškove kredita potaknuli su sud koji je uputio zahtjev da Sudu uputi prethodno pitanje o pravilnom tumačenju odredbi prava Unije u ovom predmetu.

- 9 To tumačenje bit će ključan element koji će utjecati na sadržaj odluke suda koji je uputio zahtjev u ovom predmetu jer se izravno prenosi na ocjenu pravilnosti tužiteljeva ispunjavanja bjanko mjenice koja je element činjenične osnove tužbe u ovom predmetu.
- 10 Što se tiče **prvog prethodnog pitanja**, sud koji je uputio zahtjev smatra da se kamatna stopa definirana ugovorom o potrošačkom kreditu mora odnositi na iznos kredita isplaćenog potrošaču, što izričito proizlazi iz definicije iz članka 3. točke (j) Direktive 2008/48 i odredbe kojom se taj članak prenosi u nacionalni pravni poredak, odnosno članka 5. točke 10. Zakona o potrošačkim kreditima. Međutim, dvojbeno je je li, slijedom toga, s obzirom na ciljeve Direktive 2008/48, nedopuštena praksa uključivanja u ugovore o potrošačkom kreditu odredbi kojima se predviđa obveza potrošača da plaća kamate obračunane ne samo na iznos koji je stvarno isplaćen potrošaču, nego i na nekamatne troškove kredita koje kreditira prodavatelj robe ili pružatelj usluga (vjerovnik).
- 11 U tom su kontekstu moguća dva suprotna tumačenja odredbi prava.
- 12 **U skladu s prvim tumačenjem**, pozivajući se na doslovan tekst članka 10. stavka 2. točke (f) u vezi s člankom 3. točkom (j) Direktive 2008/48, kao i na opće načelo građanskog prava, odnosno načelo slobode ugovaranja, navedene se odredbe izričito ne protive tomu da se ugovorni odnos oblikuje na način da se kamate obračunavaju i na nekamatne troškove kredita koje će korisnik kredita otplatiti kada otplati kredit, a vjerovnik ih kreditira u fazi dodjele kredita. Naime, ako korisnik kredita (potrošač) pristaje na takvo rješenje, iako prešutno, pri čemu sklapa ugovor koji je sastavio vjerovnik (prodavatelj robe ili pružatelj usluga), a tekstom odredbi Direktive 2008/48 i poljskog Zakona o potrošačkim kreditima to se izričito ne zabranjuje, treba smatrati da takva ugovorna odredba nije zabranjena zakonom. To doslovno tumačenje ujedno je osnova prethodno opisane prakse raširene u Poljskoj, odnosno neosporavanja nalaganja potrošaču obveze plaćanja kamata obračunanih na zbroj iznosa koji je stvarno isplaćen potrošaču i nekamatnih troškova kredita.
- 13 S druge strane, u okviru **drugog prihvatljivog tumačenja** članka 10. stavka 2. točke (f) u vezi s člankom 3. točkom (j) Direktive 2008/48 upućuje se na pravila teleološkog tumačenja i prirodu kamata na glavnici. Na temelju članka 359. stavka 1. Građanskog zakonika, kamate na novčani iznos obračunavaju se samo kada to proizlazi iz pravnog posla ili zakona, sudske presude ili odluke drugog nadležnog tijela. Te kamate nisu istovjetne zateznim kamatama za kašnjenje u ispunjavanju činidbe (članak 481. Građanskog zakonika). Sud koji je uputio zahtjev također je uzeo u obzir presudu Suda od 21. travnja 2016., C-377/14, EU:C:2016:283, u skladu s kojom „ukupni iznos kredita i iznos povlačenja novca obuhvaćaju sve iznose koji su stavljeni na raspolaganje potrošaču, čime su isključeni oni iznosi koji se isplaćuju vjerovniku s osnova troškova koji su povezani s predmetnim kreditom i koji nisu u stvarnosti isplaćeni potrošaču [...] pojmovi ‚ukupan iznos kredita‘ i ‚ukupni troškovi kredita za potrošača‘ međusobno [su] isključivi i stoga se u ukupni iznos kredita ne mogu uključiti

iznosi koji ulaze u ukupne troškove kredita za potrošača. Stoga, ne može se uključiti u ukupni iznos kredita u smislu članka 3. točke (l) i članka 10. stavka 2. Direktive 2008/48 niti jedan iznos koji predstavlja izvršenje obveze koja je ugovorena predmetnim ugovorom, poput upravnih troškova, kamata, naknada i drugih vrsta troškova koje mora snositi potrošač”.

- 14 S obzirom na prethodno navedeno, trebalo bi smatrati da se kamatama na glavnice vjerovniku nadoknađuje samo stavljanje na raspolaganje glavnice potrošačkog kredita korisniku, a ne i kreditiranje nekamatnih troškova kredita, osobito provizije koja po svojoj prirodi predstavlja dodatnu naknadu vjerovnika na ime dodjele kredita.
- 15 Na temelju toga, sud koji je uputio zahtjev također je uzeo u obzir odredbu članka 3. stavka 1. Direktive 93/13 u skladu s kojom se ugovorna odredba o kojoj se nisu vodili pojedinačni pregovori smatra nepoštenom ako u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri na štetu potrošača prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka proizišlima iz tog ugovora. Sud koji je uputio zahtjev uzeo je u obzir i članak 385.¹ stavak 1. Građanskog zakonika kojim se ta odredba prenosi i u skladu s kojim odredbe potrošačkog ugovora o kojima se nije pojedinačno pregovaralo nisu obvezujuće za potrošača ako se njima utvrđuju prava i obveze potrošača na način koji nije u skladu s dobrim običajima i koji grubo narušava njegove interese (nedopuštene ugovorne odredbe). Ta se odredba ne odnosi na ugovorne odredbe kojima se uređuju glavna davanja stranaka, među kojima su cijena ili naknada, ako su sastavljene na nedvosmislen način.
- 16 Pritom valja istaknuti da, s obzirom na odluku poljskog Sąda Najwyższyj (Vrhovni sud, Poljska), provizija koja predstavlja naknadu za dodjelu zajma i predviđena je ugovorom o zajmu na koji se primjenjuju odredbe Zakona o potrošačkim kreditima nije glavna činidba u smislu članka 385.¹ stavka 1. Građanskog zakonika. Navedeno se pitanje izravno prenosi na ocjenu da kamate na proviziju također nisu glavna činidba.
- 17 Ti argumenti stoga mogu opravdati prihvaćanje tumačenja članka 10. stavka 2. točke (f) u vezi s člankom 3. točkom (j) Direktive 2008/48 prema kojem obračunavanje kamata na glavnice i na nekamatne troškove kredita (a ne samo na isplaćeni iznos kredita) treba smatrati protivnim tim odredbama u kontekstu ciljeva Direktive 2008/48, protumačenih i s obzirom na članak 3. stavak 1. Direktive 93/13 i članak 385.¹ stavak 1. Građanskog zakonika.
- 18 Što se tiče **drugog prethodnog pitanja**, ono se također odnosi na bit problema obračunavanja kamata na glavnice na ukupan iznos koji potrošač treba platiti, ali sa stajališta vjerovnikove (prodavatelj robe ili pružatelj usluga) obveze pružanja informacija.
- 19 U činjeničnom stanju ovog predmeta banka je u ugovor uključila dvije informacije o ugovornim kamatnim stopama. Kao prvo, u ugovoru je navedeno da je na kredit trebalo primijeniti promjenjivu kamatnu stopu koja je na dan sklapanja ugovora

iznosila 9,99 % godišnje. Kao drugo, iz sadržaja ugovora može se zaključiti da kapitalizirane kamate na glavnici iznose ukupno 116 476,51 poljski zlot.

- 20 Na temelju članka 10. stavka 2. točaka (f) i (g) Direktive 2008/48, ugovor o kreditu jasno i sažeto definira kamatnu stopu, uvjete koji uređuju primjenu te stope te, kada su ti podaci dostupni, bilo koji indeks ili referentnu stopu koji se primjenjuje na inicijalnu stopu, kao i razdoblja, uvjete i postupke promjene te kamatne stope te ako se u različitim okolnostima primjenjuju različite kamatne stope, gore navedene informacije u odnosu na sve stope koje se primjenjuju (točka (f)), kao i efektivnu kamatnu stopu i ukupan iznos koji je potrošač dužan platiti izračunan u trenutku sklapanja ugovora o kreditu; treba spomenuti sve pretpostavke primijenjene u izračunu te stope (točka (g)).
- 21 S obzirom na presudu Suda od 5. rujna 2019., C-331/18, EU:C:2019:665 (t. 48.): „Direktiva 2008/48 ne predviđa obvezu navođenja, u bilo kojem obliku, raspodjele uplata u ugovoru u kreditu tako da pokazuje otplatu glavnice [...], kamate i druge troškove koji se duguju na temelju tog ugovora, a koje potrošač mora izvršiti”.
- 22 Iz toga slijedi da to što je vjerovnik sastavio plan otplate koji uključuje iznos, broj i učestalost uplata koje je potrošač dužan izvršiti te, kada je to primjereno, redoslijed kojim će se te uplate koristiti za plaćanje preostalih anuiteta koji se naplaćuju po različitim kamatnim stopama u svrhe povrata i kojim ispunjava odredbu članka 10. stavka 2. točke (h) Direktive 2008/48 samo po sebi ne predstavlja izvršenje obveze pružanja informacija o kojoj je riječ u članku 10. stavku 2. točki (f) Direktive 2008/48.
- 23 Sud je već pojasnio da obveza pružanja informacija iz članka 10. stavka 2. Direktive 2008/48 pridonosi, zajedno s onima propisanim člancima 5. i 8. te direktive, postizanju ciljeva te direktive, odnosno osiguranju visoke i jednake razine zaštite interesa svih potrošača u Europskoj uniji i stvaranja učinkovitog unutarnjeg tržišta potrošačkog kreditiranja (vidjeti presude od 21. travnja 2016., C-377/14, EU:C:2016:283, t. 61. i od 5. rujna 2019., C-331/18, EU:C:2019:665, t. 41. i 42.).
- 24 Sud koji je uputio zahtjev dvoji u pogledu toga mogu li se informacije koje je tužitelj pružio tuženiku o kamatama na kredit koji mu je dodijelio smatrati iscrpnima, potpunima i jasnima s obzirom na ciljeve Direktive 2008/48. Naime, iako je tužitelj naveo kamatnu stopu kredita, nema informacija o tome na koji će se točno iznos ta kamata obračunavati. Kao što to proizlazi iz odgovora koji je tužitelj dao tek na pitanje suda koji je uputio zahtjev, iznos kapitaliziranih kamata u ugovoru o kreditu izračunan je kao kamata (9,99 % godišnje) na ukupan iznos kredita (199 814,35 poljskih zlota) koji uključuje i iznos stavljen na raspolaganje korisniku kredita (171 840,34 poljskih zlota), kao i proviziju za dodjelu kredita (27 974,01 poljski zlot) koja je naplaćena iz iznosa kredita. Na temelju dokaza ne može se utvrditi da je tužitelj tuženiku prije sklapanja ugovora o kreditu pružio

informacije o tome na koji je točno način izračunan iznos kapitaliziranih kamata u ugovoru.

- 25 Sud koji je uputio zahtjev smatra da su moguća dva različita tumačenja članka 10. stavka 2. točki (f) i (g) Direktive 2008/48.
- 26 **Prema prvom tumačenju**, koje se temelji na tekstualnom tumačenju odredbi, vjerovnik je dužan pružiti informacije samo o kamatnoj stopi kredita, što doslovno proizlazi iz članka 10. stavka 2. točke (f) Direktive 2008/48, kao i o efektivnoj kamatnoj stopi i ukupnom iznosu koji je dužan platiti potrošač, u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (g) te direktive. Na temelju takvog tumačenja, informacije koje vjerovnik (prodavatelj robe ili pružatelj usluga) pruža potrošaču o kamatnoj stopi kredita može uključivati samo navođenje određenog iznosa kamate, a, osim toga, vjerovnik je dužan navesti ukupan iznos koji je dužan platiti potrošač i efektivnu kamatnu stopu. Međutim, obveza pružanja tih informacija potrošaču ne protivi se tomu da se u ugovor uključe odredbe o kamatama i na nekamatne troškove kredita. Drugim riječima, ako je vjerovnik pružio potrošaču informacije samo o samoj kamatnoj stopi kredita, time je dostatno ispunio svoju obvezu pružanja informacija koju ima na temelju Direktive 2008/48. Na temelju takvog tumačenja trebalo bi stoga smatrati da vjerovnik nije dužan obavijestiti potrošača o tome je li iznos kapitaliziranih kamata izračunan kao postotak iznosa kredita koji je stavljen na raspolaganje korisniku kredita ili kao postotak zbroja iznosa isplaćenog kredita i bankine provizije koja je odbijena od iznosa kredita ili drugih nekamatnih troškova kredita. Čini se da je to tumačenje osnova prakse raširene u Poljskoj, odnosno toga da neki prodavatelji robe ili pružatelji usluga sastavljaju ugovore o potrošačkom kreditu na način da se potrošačima ne pružaju te informacije, što često ne osporavaju sudovi koji odlučuju u toj vrsti predmeta.
- 27 **Prema drugom tumačenju**, koje se, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, može opravdati na temelju ciljeva Direktive 2008/48, obveza pružanja informacija iz članka 10. stavka 2. točke (f) Direktive 2008/48/EZ kada se ocjenjuje i s obzirom na članak 10. stavak 2. točku (g) te direktive, ne odnosi se samo na kamatnu stopu kredita, nego je njezin cilj pružanje potrošaču jasnih i potpunih informacija o tome na koji je način izračunan iznos koji se obvezuje platiti vjerovniku nakon sklapanja ugovora o potrošačkom kreditu. S praktičnog stajališta, pitanje koje je od velike, a često čak presudne važnosti za potrošača prilikom preuzimanja kreditne obveze, nije apstraktna kamatna stopa kredita, nego stvaran iznos kamata koji će morati platiti vjerovniku u izvršenju svoje obveze. S tog se stajališta dobivanje informacija o tome na koji je točno način izračunan iznos kapitaliziranih kamata može smatrati ključnom okolnošću za potrošača. Propust vjerovnika da transparentno pruži tu informaciju u fazi koja prethodi sklapanju ugovora, a najkasnije u samom ugovoru, može se činiti kao nedostatak pažnje da se u dovoljnoj mjeri osigura povjerenje potrošača (uvodna izjava 8. Direktive 2008/48). Naime, čini se da na temelju doslovnog sadržaja članka 10. stavka 2. točke (f) u vezi s člankom 3. točkom (j) te direktive potrošač može pretpostaviti da će se kapitalizirane kamate obračunavati samo na isplaćeni iznos kredita. Stoga, ne ulazeći u dopuštenost obračunavanja kapitaliziranih kamata i na

nekamatne troškove kredita, što je bit prvog prethodnog pitanja, valja razmotriti treba li prihvaćanje druge osnove za izračun iznosa kapitaliziranih kamata (ovdje: zbroja iznosa isplaćenog kredita i provizije koja je odbijena od iznosa kredita ili drugih nekamatnih troškova kredita) u ugovoru koji je sastavio vjerovnik (prodavatelj robe ili pružatelj usluga) nužno uključivati obvezu da se potrošaču pruži jasna informacija o tome kako bi se osigurala transparentnost ugovornih odredbi. Čini se da to tumačenje dodatno potvrđuju odredbe prve i druge rečenice članka 5. Direktive 93/13, u skladu s kojima: u slučaju ugovora u kojima se potrošaču sve ili određene odredbe nude u pisanom obliku, te odredbe uvijek moraju biti sročene jasno i razumljivo; ako postoji sumnja oko značenja neke odredbe, prednost ima tumačenje koje je najpovoljnije za potrošača. Kao što je to pojasnio Sud u presudi od 18. studenoga 2021., C-212/20, EU:C:2021:934: zahtjev transparentnosti ugovornih odredbi treba, dakle, shvatiti tako da određuje ne samo da dotična ugovorna odredba potrošaču mora biti razumljiva na formalnoj i gramatičkoj razini nego i da prosječan potrošač, koji je uobičajeno obaviješten i postupa s dužnom pažnjom i razboritošću, može razumjeti konkretno funkcioniranje načina obračuna te stope (t. 42.); zahtjev jasnog i razumljivog sastavljanja podrazumijeva da, u slučajevima ugovora o kreditu, financijske institucije moraju korisnicima kredita dostaviti dovoljno informacija kako bi mogli donositi razborite i informirane odluke (t. 43.).